

De Kelderkrant

Kelderkrant no. 2 is uit!

Ik heb het nooit echt kunnen vinden met reservesleutels. Het principe van een sleutel achter de hand is geweldig, maar... Het probleem met principes, is dat het ook altijd principes blijven. Vaak als ik een beroep wilde doen op mijn reservesleutel besepte ik dat die ofwel nog aan dezelfde verloren boshing, ofwel ergens op een 4-kante meter lag, die zelfs de makelaar nooit zou ontdekken. Reservesleutels zijn daarmee net zoals brandblussers, een routekaart en een halve fles wijn. Als echte problemen zich daadwerkelijk voordoen, laten ze je in de steek.

Wel ben ik te spreken over een deur voor achter de hand oftewel een nooduitgang! Want laat het duidelijk zijn: bijna begroeven wij - de voltallige redactie van de Kelderkrant - ons, in ons eigen graf. Door de opgehoopte afvalberg van ons eten konden wij de reguliere uitgang niet meer vinden, maar gelukkig, de nooduitgang bood ons daarbij uitkomst: het licht. De uitgang naar de straat. Na dagenlang onszelf bijna traditiegetrouw te hebben opgesloten, zijn wij weer boven! Ditmaal met Kelderkrant no. 2 in de hand.

Hoewel het structureel missen van de afvalophaaldagen onze kwaliteit van kelderleven heeft aangetast, is de kwaliteit van de Kelderkrant er daarentegen niet onder gaan lijden. Sterker nog, hij is leuker dan ooit tevoren.

Hoogachtende Kelderkrant lezer, passeer de berg, sla de bladzijde om! Laat je vertrouwelijk storten in diepgravende verhalen. Van het pleidooi voor de wc-borstel tot de geschiedenis van vrijplaatsen. Van de politieke festisj intrige tussen Groenlinkser Zeeger Ernsting en (oud) FVD'er Annabel Nanninga in de Warme Kern tot de expeditie Hoofdstedelijke Arrogantie en nog veel meer.

Wij openen alvast een hele fles wijn en zien jullie weer boven

Inhoud

04 De Wc-borstel

Vrijplaatsen

06 Achter het spoor - Vrijplaatsen van Amsterdam door de jaren heen

10 Stil werd het er nooit - de ADM

12 Hier en Nu

De Warme kern

14 Annebel Nanninga en Zeeger Ernsting - de raadsborrel

18 Politieke gedichten

20 Biologische eieren

22 De Amsterdammertjes

26 De Expeditie van Hoofdstedelijke Arogantie

29 Broodje Film

Tekst & concept

Noam Grunfeld

Foto's

Noam Grunfeld & Juliette Bos

Illustratie

Juliette Bos

Vormgeving

Joris Takken

De WC

-borstel

De musea gaan weer langzaam open! Maar misschien moet je al die rare, imposante, en grappige kunstwerken toch nog even missen. Dit betekent echter niet dat je zelf ook gewoon rare, spannende en indrukwekkende kunstwerken in huis hebt. Geloof mij nou maar. Deze keer de WC-borstel.

Jawel, ooit was hij nog fris en onwetend en werd hij met schone haren geboren, tegenwoordig kan hij zich daar echter nog weinig van herinneren. Hij weet niet beter dan zich te begeven tussen de stank in een donker hok. Maar goed, zoals onder meer het gele doekje carrière wilde maken, de blikopener erkend wilde worden en dus een doel hadden in het leven, heeft de wc-borstel daar maar weinig mee. Waarom al die moeite om iets te bereiken, als je ook gewoon lekker in je eigen bubbelbad kan dobberen totdat je steel het begeeft en je haren vergaan? Eens in de zoveel tijd moet hij het bad verlaten om de sporen van verkeerd gevallen Indiaas eten uit te wissen, maar daar kan hij nog wel mee leven. Overigens is hij super gelukkig met zichzelf. Hij vindt zichzelf hartstikke mooi, en doet zich dan ook zelden anders voor dan wat hij daadwerkelijk is, namelijk: een steel met borstel. Wel moet gezegd worden dat de wc-borstel een vrij onverstoortbaar en misschien zelfs wel asociale verschijning is. Ondanks de bezwaren van mensen dat hij stinkt, wil hij zichzelf maar niet verschonen. Sterker nog: hij vindt zichzelf stiekem best wel lekker ruiken... Tja, laten we over dat laatste maar zeggen dat hij niet beter weet...

Ondanks de tevredenheid van de III-borstel wordt hij eveneens als het gele doekje en de blikopener nog altijd onderschat. Hij kan meer dan boenen in de wc. Maakeenseen mooie onderlaag - bijvoorbeeld van een rol wc-papier - en begin met de wc-borstel te zwaaien. Uiteindelijk zullen de bruinen spatten, die zich los maken van de borstel, op het doek een prachtig geheel vormen. Je kan veel zeggen van Jackson Pollock, maar het resultaat van action-painting met een wc-borstel overtreft zijn werk zonder twijfel!

Dit artikel verscheen al eerder op de Blikopeners Instagram

Foto: Famke Roozen

Achter het Spoor – Vrijplaatsen van

Alsof daar het gras is gemaaid, een bulldozer zorgvuldig zijn werk heeft gedaan en loodsen als een bij elkaar geveegd hoopje de eindeloze vlaktes doorbreken - achter het spoor tref je een geheel andere wereld aan. Waar de kant van de Czaar Peterstraat gepaard gaat met dicht op elkaar staande huizenblokken, rechte smalle straten en druk verkeer, is het aan de andere kant het gras dat de rangeersporen overgroeit. Het einde van stad. Het is de kant van KNSM en Borneo eiland. Ooit was hier water, waarna – zoals Geert Mak in het boek *De Engel van Amsterdam* beschrijft – ‘door honderden zwetende, vloekende en jenever drinkende polderwerkers [...] het brakke water van de Zuiderzee werd onttrokken’ om de dan toe uitpuilende haven te kunnen uitbreiden. Maar na meer dan 100 jaar is bijna alle havenactiviteit verschoven naar het Westelijk Havengebied en is de KNSM alweer achterhaald. Alhoewel, niet voor krakers. Terwijl het rangeerterrein jarenlang ongemoeid bleef, en de KNSM leeg kwam te staan, kregen zij lucht van de

De expositie ruimte van Vrieshuis Amerika, Freerk de Vos

ongebruikte loodsen, waarop een ware instroom, ingezet door enkele kunstenaars die zich in de oude kantine vestigde, volgde. Op luchtfoto's van de Dienst Ruimtelijke Orde is omstreeks 1985 te zien hoe het KNSM is gevuld met loodsen, woonwagens, bussen, woonboten en zelfs tipi-tenten: welkom op vrijplaats KNSM. De vrijplaats die naast kunstenaars, wordt bewoond door scharrelaars, junks, stadsnomaden, circusartiesten, pioniers en vrijbuiters. In *De Engel van Amsterdam* komen talloze van deze bewoners voorbij. Van de rattenkoning Karel die zijn eten en daarmee meteen ook zijn hele woning deelt met ratten tot Tom 'die het liefst in zijn nakie [is] en wiens werkelijke naam iedereen vergeten was, ook hijzelf'. Van de Koekbakker die elke ochtend vers brood van de Dirk van den Broek doorverkoopt tot Carly, bewoner van het eerste uur en, van de permanent naar eten scharellende Marloes tot de van afval kunstmakende leden van Mutoir Waste. KNSM biedt een thuis aan excentrieke figuren, maar is daarnaast eveneens het decor van het revolutionaire feest *London Comes to Amsterdam*, dat vandaag de dag kan worden gezien als het feest dat de House naar Nederland bracht.

Hoewel in de extravagante club Roxy al langer met het dan nog prille genre housemuziek wordt geëxperimenteerd, wil het in de eerste maanden maar niet aanslaan op het publiek. De dansvloer blijft op een enkeling na leeg. Mensen lijken de onverstoorbare beat en het gebrek aan melodie in de muziek niet te begrijpen. Tot september 1988... In het eerste weekend van september wordt op een auto een geluidsinstallatie geïnstalleerd, er wordt bier gekocht – dat overigens, zo blijkt later, binnen 10 minuten op was – en uit een eenzame stroboscoop komt wat licht. Er wordt gekozen voor een sobere opzet zonder uitbundig decor of geavanceerde lichten, daarnaast is de organisatie provisorisch. Zo is er een gebrek aan wisselgeld bij de kassa, zijn de organisatoren vergeten de wc's op het water af te sluiten, en zorgt een vuurspuwende klok voor brand in een

an Amsterdam door de jaren heen

shelter' op het KNSM terrein, dat naast woonplek ook een eetcafé was, ANEFO

Het café restaurant van de Graansilo, Ton van Rijn

naastgelegen container. Maar het maakt niet uit, het wordt vergeven. Het enthousiasme is overtreft de soberheid. Het ongeorganiseerde doet vergeten. Een nacht lang wordt er op euforische wijze met zo'n 2 duizend man in een leegstaande loods gedanst op housemuziek. Zoals Mazo Weston - een van de organisatoren - later in het boek *Roxy en De House-Revolutie* zou vertellen: 'de betonnen vloer raakt kletsnat en glad door het druppelende zweet'. Met *London Comes to Amsterdam* lijkt opeens iedereen de housemuziek te begrijpen.

De KNSM waar alles lijkt te kunnen is echter het topje van de ijsberg. Een wirwar aan vrijstaten strekt zich in de jaren '80 en '90 uit over heel Amsterdam, zoals langs de IJ-oever, waar pakhuizen en loodsen fungeren als creatieve bolwerken. Zo biedt - aldus de *Groene Amsterdammer* - het Vrieshuis Amerika als 'immense stenen kolos met een vloeroppervlak van zo'n 17-duizend vierkante meter' ruimte aan 'kunstenaars, decorbouwers, meubelmakers en andere creatievelingen'. Verder is het met een expositieruimte, café, vegetarisch restaurant en skatepark een uitstekende plek voor aanbidders van de culturele vrije ruimte. Om over de Pallot Club waar met beeldende kunst in het uitgaansleven wordt geëxperimen-

teerd nog maar te zwijgen (soort van). Maar ook andere plekken doen er niet aan ten onder. Zo staat het reusachtige pand de Graansilo bekend om zijn uitbundige feestjes, is de NDSM-werf lange tijd de grootste vrijplaats van Europa en zijn de Douaneloodsen de parel, verscholen achter de tippelzone. Hier - gelegen voorbij het Centraal Station, wederom achter een rangeerspoor - heeft 'de grootschalige bedrijvigheid [...] plaats gemaakt voor een verscheidenheid aan kleine, low-budget bedrijven', aldus Eveline Brilleman in het boek *Rondom het Westerdok*. Deze variëren van timmerwerkplaatsen tot oefenruimtes voor musici tot een palingrokerij. En... uiteraard, ook hier zijn de stadsnomaden van de partij. Zij maken, samen met de beschilderde loodsen, aangemeerde woonboten en wilde kleurrijke plantengroei, ook deze plek tot uniek geheel.

Waar de IJ-oever eerst nog het domein was van grootschalige industrie en havenactiviteiten, is zij midden jaren '80 officieel geworden tot groot creatief bolwerk waar ruimte is voor experiment, en mensen die niet binnen het 'spoor' kunnen leven, of daar geen zin in hebben. Maar, terwijl de vrijplaatsen hun hoog bloeitijden vieren, beginnen beleidsmakers en ambtenaren zich te schamen voor de IJ-oever die een 'ad-hoc en onsamenhangend karakter vertoont', zo blijkt uit een rapport dat de *Kelderkrant* in handen wist te krijgen. Het moet dan ook anders. Rigoureuus anders. Bij de gemeente begint de wens te groeien om de zuidelijke IJ-oever te laten transformeren tot een gebied van Grootstedelijke allure. En zagezegd, zo gedaan. Bewoners van de KNSM en Java worden als een van de eerste ontruimd. De krakers van de panden aan de Oostelijk-handelskade, waaronder Vrieshuis Amerika, moeten eveneens weg. Hetzelfde geldt voor de bewoners van de Graansilo en de Douaneloodsen. Op de KNSM en Java verrijst 2 jaar later een nieuwe gloednieuwe woonwijk. Bijna alle panden aan de Oostelijk Handelskade wijken voor nieuwe appartementen. De Graansilo wordt verbouwd tot luxe lofts en op de plek van ➔

de Douaneloodsen staat nu een van de dichtst bebouwde gebieden van Amsterdam. Het is een flinke klap die in korte tijd teweeg wordt gebracht, maar oud-bewoners laten zich daarentegen niet uit het veld slaan. Op de ADM-werf ontstaat een nieuwe roemruchte vrijplaats en de oude NDSM-werf verandert in het grootste 'kunstenaarsdorp' van Europa. Hiermee wordt de IJ-oever weliswaar vergeven aan woningbouw, maar lijkt de geest slechts te zijn verhuisd. Pas als langzamerhand duidelijk wordt dat de gemeente het niet laat bij de IJ-oevers en plezier lijkt te krijgen in grootschalige transformatie, komt er definitief een einde aan vrijplaatsen in zicht.

De laatste jaren bevestigen dat. De huidige wethouder Laurens Ivens van Wonen maakte kort na zijn aantreden in 2018 bekend 50 000 woningen in 7 jaar tijd te willen bouwen en doorbrak met 8639 woningen in 2018 een waar record. Dit is een logische ontwikkeling. In Amsterdam neemt het aantal inwoners sinds de jaren '90 weer toe. En sinds de laatste jaren hebben we te maken met een enorm woning tekort, met huizenprijzen die de pan uitstijgen tot gevolg. Is het niet een normaal huisje van 5 ton in 'bois en ombre', dan is het wel een kamer van 100 euro zonder wc met een verplicht baantje van 50 uur in de maand. En is het niet de Bijlmer die aan de vooravond van de gentrificatie staat, dan is het wel Noord (nu nog) gestoord... En is het niet de leraar, dan is het wel de vuilnisman die de stad niet meer kan betalen en vertrekt. Vraag en aanbod leiden, *bouwen bouwen bouwen* lijkt de enige oplossing. Maar, waar moeten we de vrijplaatsen nog huisvesten als straks rondom het Eye meerdere woonwijken zijn ontstaan? Op Zeeburgerburgereiland het 'Toronto' aan het eye is verzezen? Oostenburg is getransformeerd tot 'stoere stadswijk', het gebied rondom Skate-café en Garage Noord eveneens en op NDSM alle loodsen zijn omsingeld door woontorens? Er is meer dan *bouwen bouwen bouwen*.

Als we niet ontwaken uit de trans van *bouwen bouwen bouwen*, is het gevaar dat we laatste circusartiesten, pioniers, kunstenaars, vernieuwers, stadsnomaden en vrijbuiters hierdoor op termijn zullen kwijtraken, de markante figuren uit De Engel van Amsterdam zullen behoren tot de verleden tijd en feestjes zoals London comes to Amsterdam tot illusie.

Soms moet een doemscenario echter dusdanig concreet worden, dat er tot actie wordt overgegaan. Want waar de gemeente in het coalitieakkoord van 2018 nog vrijblijvend stelde dat Amsterdam uniek 'is vanwege haar lange traditie van tegencultuur' en daarom 'rafelranden' beschermd dienden te worden, is dat met het onlangs verschenen rapport Expeditie Vrije Ruimte 2020- 2021 wat concreter geworden. In het rapport staat dat de gemeente in de komende jaren 10-20 grote en minder grote, tijdelijke en permanente kavels die in bezit zijn van de gemeente beschikbaar wil stellen om daar nieuwe vrijplaatsen te laten ontstaan, waarbij tegelijkertijd de bestaande 'Vrije Ruimte' wordt beschermd. Het is – zo geeft zij ook toe – misschien best apart dat een gemeente 'die een actieve rol wil aannemen' plekken waar het ongereguleerde voorop staat wilt faciliteren, maar tegen een stad met torenhoge grondprijzen, bouwwoede en een bemoeizuchtende gemeente is zij enige en beste remedie. Sympathiek plan dus. Laten we hopen dat de expeditie niet bij een mooi vormgegeven rapport blijft, maar daadwerkelijk vorm krijgt, waarbij de gemeente naast het faciliteren van plekken ook hier het gras durft te laten groeien. Wie weet zal dan het Amsterdam van KNSM, Vrieshuis Amerika en de Douaneloodsen vanzelf zijn plek terugvinden. En treffen we achter het spoor weer een geheel andere wereld aan.

Stil werd het er nooit - De ADM

In 1997 werd het ADM-terrein in het Westelijk-Havengebied gekraakt. De desolate vlakte, 42 hectare grond, veranderde in mum van tijd in een van de bekendste vrijplaatsen. Op de ADM werden kinderen geboren, huizen gebouwd, alternatieve circus shows gegeven, installaties vol vuur tentoongesteld, festivals met kunstzinnige robots georganiseerd. Een omgekeerd schip was de een op de andere dag het café, de loods de werkplaats, de ADM het paradijs. Het paradijs van bewoners, die niet in de beknellende maatschappij wilden leven, maar wilden rommelen, experimenteren. Experimenteren door het bouwen aan grote sculpturen, decors, toneelstukken. Zonder druk van buitenaf, zonder concessies. 22 jaar lang was de ADM het paradijs, voor bewoners, maar ook bezoekers: op de festivals leek niets te gek, behalve het festival zelf. Je zag het aan de bezoekers en bewoners: op de ADM leefde de eigenzinnige alternatieve cultuur als nergens anders in Amsterdam. Zonder concessies. Deze lofzang is overigens geen romantisering van de werkelijkheid. Op het ADM-festival in Paradiso was ik bij de garderobe al verkocht. Deze lofzang is helaas wel een verwijzing naar een oud-tijdperk. Op 7 januari werd het terrein ontruimd en ging de sloophamer erin. Het paradijs was kapot.

Hoewel de alternatieve cultuur in Amsterdam rouwde en protesteerde, proostten Amsterdamse politici. Opgeruimd stond netjes. Ik heb dit natuurlijk niet kunnen controleren, wel constateerde ik destijds dat er vanuit het college van B & W bijzonder weinig interesse was voor de ADM-affaire. Toen ik wethouder Marjolijn Moorman bij een schooluitje vroeg naar haar mening over een onderwerp buiten haar portefeuille onderwijs, toonde ze zich welwillend om hierop te antwoorden, – ‘het college spreekt uit één mond’ – maar toen het over de ADM bleek te gaan, kreeg ik een vaag antwoord. En ook verantwoordelijk wethouder Udo Kok liet er geen gras over groeien. Op de nieuwe plek waar de ADM'ers voor 2 jaar mochten blijven, zouden dezelfde regels gaan gelden ‘die voor alle Amsterdammers gelden’, aldus Kok in het Parool. Dit hield in: geen openvuur, niet zwemmen, geen feestjes, en na 22:00 stil! Na 2 jaar kon de gemeenschap vervolgens in Almere terecht.

De ADM kroeg op de Sluwerden

De entree van de 'ADM 2.0' ofwel de Slibvelden

Op de nieuwe plek, de oude Slibvelden in Amsterdam Noord, moesten de ADM'ers weer beginnen van waar ze vandaan kwamen: een desolate vlakte. Alleen lag de desolate vlakte deze keer niet onder de rook van de haven, maar de A10. Werd op de grond oorspronkelijk geen schip gebouwd, maar slib gestort ofwel indirect door Amsterdammers gekakt. En bood de vlakte lang geen plek aan alle 150 ADM'ers. 45 verhuisden hun spullen naar de slibvelden. De rest zwierf na de ontruiming rond – zoals de schippers – andere trokken tijdelijk in op Ruigoord, andere verdwenen uit het zicht.

Als de Kelderkrant na 2 jaar het terrein bezoekt, valt een ding op: de 'poepvelden' zijn op weg naar een nieuw paradijs. Inmiddels is het terrein een driehoek bouwwerk rijker: de kroeg. In ruil voor 10 kratjes bier kwam er een vergaderhuisje. Een overdekte werkplaats is inmiddels een feit,

Een van de vele posters die hangen in de kroeg

net zoals de gezamenlijke keuken. In de tuin heeft de vruchtbare aarde van het oude ADM een nieuw leven kregen: oesterzwammen bloeien er volop. Er wordt geëxperimenteerd met vissen wiens water wordt gefilterd. Hun poep wordt dan afgevangen en gebruikt als mest. De bron voor nieuw leven. En voor Corona werden voor het eerst weer festivals georganiseerd.

Hoewel de ADM'ers oorspronkelijk tot november 2020 in Noord terecht konden, werd toen duidelijk dat ze langer mogen blijven. Ondertussen zoekt de gemeente naar aanleiding van het rapport Expeditie Vrije Ruimte naar een nieuwe permanente plek voor de ADM.

De tijden zijn veranderd. Udo Kok is weg en de ADM'ers worden niet meer naar Almere doorverwezen: als het aan de ADM en nu ook gemeente ligt, blijft de ADM in Amsterdam.

Ze kregen een klap, maar stil werd het op het terrein nooit. Op de 'poepvelden' zijn de ADM'ers op weg naar een nieuw paradijs. Ook na 22:00. Ook na volgend jaar.

Werp omver, de hekken
Het gras,
Hier is het weid
Stook het vuur, plaats de container
Als dekmantel voor de wind
Die snijdt
Hier en nu
Dat zijn wij
Daar en toen voor de ander

Hier en nu,
In de weide ons paleis
Tussen krioelend gras, vogels en af en toe
krakend spoor
Doorbreekt het holle, doorbreekt het ijs

Je bent als de Groene Amsterdammer
Lastig te lezen
Wel goed belezen
Niet dat we lezen

Laat staan telefoneren

De vogels, onze podcast
Tevens de schreeuw, het geritsel?
Vast.
Jij bent mijn Netflix
Nooit uitgespeeld
Ik zeg het, al vindt zij dat 3-keer niks

Niet dat we wat zeggen, laat staan
schreeuwen

Nee, we zitten bij de beek
Pissen, wassen haren
Romans
Schrijven eten vreten

Roken, roken, roken
Ja roken doen we ook.

Over 2 jaar begint hier het bouwen
Op ons paradijs
Hier en nu, straks voor de ander

Wij roken, gaan erin op
Liever onszelf, dan hier en nu
En het paradijs de strop

De Warme Kern

Annabel Nanninga en Zeeger Ernsting– de raadsborrel

Het is maandag. Zo'n typische maandag. Een maandag waarbij je je ontbijt met moeite naar binnen werkt en de werking van koffie in twijfel trekt. Het is maandag, zo ook voor Forum voor Democratie raadslid Annabel Nanninga. Ze is moe en het eindeloos gelul over wel of niet een brug over het IJ maakt het er niet veel beter op. Nee, Annabel verlangt naar vuur. Een spoeddebat over een gekraakt pand? Of nog beter: dat debat over de demonstratie op de Dam. Die dag was Annabel ook moe - uit opwinding kon ze de nacht ervoor niet slapen - maar aan een pauze - zoals vandaag - had ze echter niet gedacht. Het rechtse vuur naar de 'linkse gekte', de verontwaardiging in haar stem, de harde woorden. Het maakte haar opgewonden. Maar dat was toen, nu is vandaag. Annabel kijkt in haar agenda en ziet een raadsborrel gepland, niet dat ze er erg vrolijk van wordt. In de middag heeft zij meestal honger en van die linkse liflafjes - de bitterbal is door Ivens afgeschaft - raakt Annabel maar nauwelijks vol...

Het is maandag, zo'n typische maandag, ook voor GroenLinks raadslid Zeeger Ernsting. Weer dat 'focking IJ-gelul' mompelt Zeeger zachtjes tegen zichzelf. Het brug-over-het-IJ-debat komt Zeeger ondertussen de neus uit en roept daarnaast trauma's bij hem op. Zijn moeder had altijd maar één plaat, van Robert Long, die ze dag in dag uit op volle toeren luisterde, en dus Zeeger daarmee ook. Na een jaar stond de deurwaarder op de stoep, zijn moeder kon de elektriciteitsrekening niet betalen. Voortaan moest Zeeger in het donker ontbijten, en in het donker naar bed. Robert Long bleef draaien.

Nu ook nog eens zijn koffie op is, probeert Zeeger te denken aan iets leuks. Ballonnen, lachgas, Groningen, seks, nee, de raadsborrel van vanmiddag! Alhoewel... Die zijn ook niet meer wat ze waren. Vroeger - zo een 3, 4, 5 jaar geleden kon je je nog op een raadsborrel verheugen. Vroeger kon je je nog verlangen naar een avond door het gaatje gaan, met - om de opkomst van de zon te vieren - Döner op kosten van de burgemeester. Job was de gulste. Maar ach, dat was toen, tegenwoordig zijn de bitterballen zelfs door Laurens Ivens verboden. Sfeerspons. Alhoewel, verboden, Ivens heeft het altijd over een 'gedoogbeleid'. Bitterballen kunnen worden geserveerd, maar daar moet je je dan expliciet voor opgeven. Over het algemeen is dat laatste niet zozeer sociaal geaccepteerd binnen zijn GroenLinks fractie, maar aan de andere kant: Zeeger is dit jaar niet eens met vakantie geweest en bovendien; de desbetreffende bitterballen liggen toch al in het vrieshok te rotten, weggooien is toch zonde? Ja toch? 'fuck it' mompelt Ernsting ditmaal uit enthousiasme wat harder tegen zichzelf, 'iedereen heeft recht op een stip aan de horizon, dit is mijn stip'.

Het is 5 uur, het zonlicht schijnt naar binnen. Weerkaatst via de plastic beraming zet het Wil van Soest in een verdacht flatterend licht en dwingt 't Laurens Ivens tot het zetten van een intens lelijk gezicht. Het is 5 uur, het licht schijnt naar binnen en de borrel is in volle gang, hoewel... het drinken laat nog op zich wachten. Femke Halsema is de enige die het glas met champagne heft, de door de ChristenUnie beloofde '0.0 ranja' onder het motto 'Rosné RanJA is nergens te bekennen. Een VVD'er beklagt zich over het gebrek aan drinken en dreigt een motie van wantrouwen in te dienen. Don Ceder – die door Jennifer Bloeme en Femke Roosma hard aan

de tand wordt gevoeld - kan zich opeens niks meer herinneren van zijn ranja belofte en Wil van Soest valt van de publiekstribühne. Proost!

Gelukkig zijn er genoeg bitterballen, voor een hele raadszaal, misschien wel voor het hele Waterlooplein en omstreken, maar helaas... Geen polsbandje, geen toegang tot het bruine fout. De elite van de avond flaneert dan ook volop. Behalve Zeeger, die zich toch enigszins ongemakkelijk voelt middenin de enclave van VVD en Forum voor Democratie. Nu zijn GroenLinks prominente Rutger Groot Wassink en Femke Roosma nog altijd in een hevige discussie verwickeld zijn met Ceder over zijn loze 'ranja'. Maar ook daaraan zal een einde komen. En dan zullen de ogen gericht zijn op hem. Nog snel wat bitterballen dan, zijn parkeermeter loopt immers om half 8 al af.

Ze breekt het ijs, de paneerlaag. Als een barstende puist in vertraging doordringt de pastei de bruine korrels en druipt het langzaam via de rug de beneden. Uiteraard met stoom. En pijn. Maar wel goede pijn, zoals de Nederlandsche Bank mooi lelijk is en Jeff Koons esthetisch. Hij mocht zijn pijn doorgeven van haar en nu knippen ze beide in een falafelbal. Gelukkig had hij een airfryer, had hij toch nog wat aan de dood van zijn vader.

Man o man, wat een krachtpatser. De pastei is gestold, maar ze heeft nog honger. Die verdomde liflafjes dwingen haar tanden nu tot het schrapen van de bitterbal over zijn lichaam. Koud, maar lekker. Misschien zelfs wel lekkerder. Net zoals kip van de vorige dag. Hij zet zijn tanden in haar huid en het vormt zich als mal in zijn bek. Met een gespannen prei om haar nek trekt hij haar naar zich toe. 'Ik zie een te groot gat, even nivelleren', zegt hij. 'Een te groot gat dat gevuld moet worden', zegt zij. Zogezegd, zo gedaan. En toen werd seks opeens politiek. En omgekeerd.

'Ik zal keihard handhaven', zegt zij.

'Handhaving is de remedie van de samenleving', zegt hij.

'Verwijfd links ratje'.

'Doorgeslagen rechts uiltje'.

'Het GroenLinks kraakfeestje is voorbij'.

'Jouw Bourgeoisie festijn eveneens'.

‘Ik zou je toch even preventief moeten fouilleren.’

‘Xenofoob.’

‘Marxist.’

‘Groot kapitaal geiler.’

‘Biefstuk opportunist.’

De ene uithaal is nog beter dan de andere. Dat politiek zo geil kon zijn. Zeeger krijgt het er warm van en de gestolde pastei is weer gaan lopen. Ditmaal richting zijn reet. Dat je het weet. En Annabel? Die heeft haar nagels als dam voor de bitterballen gletjer in Zeeger’s rug gekerfd, en ratelt aan een stuk door.

Zij begint diep te ademen en hij krijgt het gewoon heel warm.

‘We moeten de Stalinistische bende doorbreken, ons eigen ijzer lassen – het nieuwe fundament laten verrijzen.’

Het was haar laatste kreet. Hij kreeg geen woorden meer uit zijn mond.

De ketel is afgeslagen, het raam beslagen. Hijgend zijn ze tot stilte gekomen. Alleen de gletsjer beweegt nog voort.

Wat als? Wat als Zeeger zich niet voor de bitterballen had opgegeven, als ze überhaupt niet waren verboden? Wat als de frituur kapot was of de leverancier lekke banden had, Laurens Ivens niet was geboren of verkozen tot wethouder, Pim Fortuin niet was vermoord, Wilders niet uit de VVD stapte en FVD niet kwam met een alternatief? Wat als Annabel Zeeger niet had gezien en geconfronteerd had met rechtse praatjes?

Betrapt met bitterbal noemde zij hem een ‘bitter socialist’ en hij haar een ‘paradoxe moralist’. Het klikte.

En bij de voordeur sloeg de vonk over

PATATES FRITES

DR. DÖHLER

Mag ik je een keer storen
Dat als je druk in je dossier bent gestort
Ik je mee neem naar mijn toren
je de toetsen van de piano laat zien
Koffie laat bezorgen door secretaresse Rien
Vertel me met spierballentaal over drugs en
zero tolerance

Dan aai ik je over je kale bol
Raken we samen in trans
Laten we versmelten onder de afscheiding
Het Plakkaat van Verlatinghe brengt me in
verleiding
Paradox, i don't give focks

Like me als de randen van een dik dossier
Ik geef mijn grenzen wel aan hoor
Want nee is nee!

Bijtend op je lippen
Zweet als derde huid
Ik ben je baas, jij mijn bruid

Van Rutte

Aan Femke Halsema:

Oey Oey Oey
Wat houd ik van jou
De meester in de burger
Doorbakken met nuance
Geef mij thee kransen
Ik wil met jou dansen
Het ambt bespringen
En elkaar
Accent en die doordachte krullen
Aanleiding tot smullen

Oey Oey Oey
Jij schoot mij door het hart
Als een roos
Het is de start
Morgen meng ik in jouw accent
Tongen versmolten
Verstikt in kiesholten

Oey Oey Oey
Meester in de burger
Halsema, ik ben jouw nieuwe Oey
Maak je geen zeurge

Van Jeffrey Fraai (reinigings
medewerker)

Aan Kees van der Staaij:

Scherpe hoeksteen, morele profeet
Ik zou met jou wel een balletje willen eten
Dat je het weet.
Bitterbal, gehaktbal, falafel of van matsah
Het wordt iets tussen ons
Inshallah

We kunnen naar de kerk
Samen onder een habijt
Hoeveel kaarsjes, hoeveel kruisjes of gebeden
Ik volg, maakt mij niet uit
Jij bent het mannetje, jij leidt

Mag ik dan een kleedje
Buk ik soms even naar benee
In het voorste vertek
Kan jij gewoon blijven kijken naar de NCRV
Te gek!
Mag ik eigenlijk wel bij je wonen?
Alleen in Soest, je weet dat het knelt
Zeg ja,
Sta ik morgen bij je op de stoep
In de Bijbel Belt

Bedrijven we in het vertrek de liefde, helaas nooit met kinderen, dikke pech
Aan de andere kant,
Haalt wel het abortus dilemma uit de weg

Morgen wil ik je kussen, bij voorkeur in de hal
Om vervolgens samen voor het eerst te eten
Jij mag kiezen wat voor bal

Van Kuzu

Biologische eieren

Ik wil sorry zeggen voor het feit dat ik geen ontbijt heb gemaakt. Voor jou dan. Maar mijn eieren waren op, en ik wist niet of je van granola hield. Ik had het kunnen vragen, ja, ik had het moeten vragen. Sorry, je hebt gelijk. Zoals altijd. Ik had inderdaad nog 5 minuten de tijd kunnen nemen voor jou, want tevergeefs, toen ik aankwam was de trein al weg. De stoplichten waren een verkeerd functionerende overheid. In plaats van mij te beschermen, hebben zij mij genaaid. Als ze op groen waren had ik misschien wel de trein gehaald en had jij voor een keer niet gelijk. Maar inderdaad, sorry, je had gelijk. Je hebt gelijk. Zoals altijd. Ik had nog 5 minuten de tijd kunnen nemen voor jou.

Als ik met jou ben hoef ik nooit meer keuzes te maken, ik moet alleen volgen. Net zoals bij Google Maps. En nee, het lijkt mij niet saai. Want jouw keuzes zijn altijd tegen mijn gevoel in. Mijn intuïtie, mijn impuls. Ik zou de linkerbaan nemen, jij de vluchtstrook. Ik de rotonde, jij de afslag. En eenmaal op de afslag weet ik niet meer waar we zijn en waar we naar toe gaan. Ik vind dat wel wat hebben.

Als ik met jou ben hoef ik niet meer te werken. En dus ook geen trein te halen. Jij verdient goed. Ik ben nooit verder gekomen dan de eerste schaal. Je verdient goed maar bent niet persé degelijk. Als ik met jou ben, rijden we nog steeds door rood, pissen we in de gracht en worden we dronken. Op zondag kunnen we het gezellig hebben, thuis hoeven we geen treinen te halen, als we de wekker maar horen. Van de volgende dag. Ik mag het wel.

Margret was nooit zoals jij. Met haar voelde het altijd alsof ik op een feestje was. Maar wel een feestje met ronde tafels en spareribs en waar ik dan niet weg kon, omdat het in Dronten was waar net de laatste trein was vertrokken. Toen Margret op een dag eieren bakte met spek en ui, kon ik het echter niet meer verdragen. De laatste trein was al gegaan, maar ik ben gaan lopen. Misschien had ik daarmee voor een keer gelijk in mijn leven: met Margret erbij moest je niet sterven. Met jou daarentegen wel, op zijn tijd.

Kom terug, of ik kom naar jou. In het laatste geval moet ik natuurlijk wel weten waar je woont. En onthoud alsjeblieft, al woon je in Dronten, al moet ik morgen werken of naar de tandarts, ik kom! Al ben je eieren aan het bakken, met spek en ui, je hoeft niets eens de afzuigkap aan te doen, ik kom!

Je weet dat mijn deurbel het niet doet, toch? Je moet aankloppen, niet te zacht hoor! Het glas kan heel wat hebben. Je kan me trouwens ook bellen, ik heb een briefje aan de deur opgehangen, maar bel wel 2 KEER, mijn telefoon staat op stil.

Een keer was ik best wel lam, en dacht ik dat ik bij mijn eigen huis moest aanbellen, natuurlijk deed er niemand open, maar nu ben ik thuis...

...Godverdomme Lau, en nee, ik ben niet onnodig agressief, ik verlies mij niet, alles wat ik heb opgeschreven is zeer nauwkeurig afgewogen. Godverdomme Lau, je kan principieel zijn, bewonderenswaardig, maar dit is wel héél principieel. Hoe lang moet ik nog wachten? Ik heb mijn hele leven gewacht, ik zeg het niet graag, maar ik ben best wel zelig. Dat ik vannacht eieren naar je gooide was niet sjiek, maar ik dacht voor jou mij niet groot te hoeven houden. Lau, kom nou terug.

Lau, zeg dat ik gelijk heb, geef mij gelijk. Voor een keer, voor het feit dat jij geen gelijk had. Je had nooit weg moeten lopen.

Nou Lau, ik hoor het wel. Ik heb in ieder geval nieuwe eieren voor je gekocht. Biologische. Ditmaal om te bakken.

De Amsterdammertjes

Gemeubileerd was het ooit opgeleverd. Maar in de loop der jaren moesten de stoelen, het bankstel en de gordijnen eraan geloven. Slechts het nuffige tapijt overleefde. Afgemeten in het midden van de kamer die dient als het centrum waar stoffen in alles soorten elkaar treffen. En zich vervolgens vastklampen, of door de grove vezels van het ambacht manoeuvreren om zo zich te verschuilen. Te verschuilen onder het tapijt samen met de planken.

De vloer is aangelegd door een prutser in zijn vak. Hout wat lijdt onder ellende, rot, en uit wanhoop alle kanten uit is gekropen. Wat elkaar heeft opgezocht en versmolt of van elkaar verwijderde. Het huis heeft de kaalste vormen aangenomen. Alleen een geïmproviseerd dak, een pitje om koffie op te maken, vloer, muur en ramen heeft het. Achter is het warm door de dubbele beraming en de restwarmte van het pitje. Voor hebben de kozijnen elkaars belijsting nog nooit aangeraakt en gluipt de koude winterse lucht tussen de spleten door. De koude winterse lucht heeft hier vrij spel. Vrij verkeer van goederen en diensten. Het is er koud en vochtig.

Maar goed de ellende die de benedenwoning in huis heeft, neemt ze maar voor lief. Sterker nog, het kan haar niets schelen. Ze hecht slechts waarde aan het uitzicht.

Mara heeft haar ogen de gehele dag op hen gericht. Mara is verliefd op alle Amsterdammertjes uit de straat. Vastbesloten staan ze geheid in de grond. Laatst reed een vrachtwagen tegen een van hen, die reikt nu schuin de lucht in en heeft blauwe schrammen. Sneu, maar hij staat er nog, met beide voeten in de grond. Het onoverwinnelijke, krachtige heeft Mara gefascineerd. Maar ook zijn vorm. De ronde vorm die desondanks in staat is de regen te splijten en vervolgens als tranen over zich te laten lopen. De top met of zonder gaatje, met deuk of als gladde massa. Sommigen van hen zijn stoere blinkende prachten. Sommigen laten hun kwetsbaarheid zien. Laten als lange slungelingen mos tegen zich aan groeien, en verf over zich heen lopen. Sommigen zijn door scherpe fietskettingen van hun laagje oker-rood ontdaan en laten hun onderhuidse metalen vlees zien.

Het is nacht, het pitje brandt en de fijngemalen koffie borrelt met het water in de pan. Voor het raam drinkt ze de koffie voorzichtig, hij is warm. De stoom draait om zijn as en dringt vervolgens door de spleten tussen de belijsting en het kozijn naar buiten toe waar het zich vermengt met de rijp. Het is koude winterse nacht. Dat was de laatste slok en het beginteken om de straat op te gaan. Ze doet de deur dicht.

Mara trotseert de koude stenen met haar blote voeten en loopt naar het einde van de straat.

Ze gaat met haar wang langs het reliëf en leed van Hans. De overgebleven schilfers okerrood snijden haar in de wangen. Het onderhuidse vlees doet kouder aan en is ruw van roest. Ze omarmt hem, met haar handen gedrukt op de kruizen. Haar kin stoot zich boven de drie kruizen aan de rand net onder de top. Langzaam beweegt Mara haar kin naar de top, die een deuk en een gaatje heeft. Normaal past de kin van Mara precies in de deuk, maar op de bodem bij het gaatje steekt een peuk. Ze is ontzet en klemt haar benen om hem heen uit poging te troosten.

Hans is een sneue Amsterdammer en wordt vergeten door het goede, door de zon, de vreugde, en gevolgd door het slechte. Afgelopen zomer diende hij als onderkomen voor een wespennest, pijn deed het Mara te zien. En terwijl de vele mensen snakten naar het opbloeien van het groen, die de lente zou bevestigen, leed Hans onder de tegen hem aan groeiende rozenstruik met naalden die diep gekerfde lijnen in zijn huid graveerden. Die zomer hilde hij rode schilfers. Nu is hij kaal. En verstopt in de schaduw.

Mara weet Hans voor zover zij weet als enige positief te benaderen. Verzorgend als ze is, trekt ze de peuk uit het gaatje, zuigt vanuit het gaatje water vermengd met corrosie en as op. Ze geeft hem nog een aai over zijn kop. En terwijl Mara Hans en de rozenstruik verlaat stranden het corrosie en de as samen met de fijngemalen koffie op het gebit. Het gefilterde water verdwijnt in de slokdarm, Mara gaat op weg naar de volgende, Tom.

Rondom Tom bestaat de definitie van viering. Mara zoekt graag de contrasten op. Er wordt geleefd en vooral leven nagelaten. Rooskleurige planten gevoed door het vruchtbare as van barbecue kolen bloeien het gehele jaar. Resten imposante stukken vlees, en wilde groenten worden warm ontvangen door de omgeving. Mieren smullen van al dat lekkers met goed zicht op Tom zijn top. Vogels eten mee, zorgen voor de muziek en Tom zelf geniet van een tegen hem aanleunend krat bier.

Wanneer Mara Tom in het vizier krijgt, maakt zij aanstalten om een draai te maken om zijn as. Het gaat soepel door zijn perfect egale rode huid. Hij glimt. Altijd. Hij glimt van vreugde, energie en geluk. Zelfs in de nacht, als de lichten zijn gedoofd. Binnen de geliefdes van Mara is Tom haar favoriet. Ze voelt de wederzijdse erkenning bij geen andere Amsterdammer zo heftig.

Ze laat hem - onder de trui die ze draagt - over haar bezwete buik glijden, de rode huid zorgt voor de perfecte verkoeling. Niet te radicaal als ijskoud onderhuids vlees, niet te gematigd. Nee, Tom is als verkoeling met nuance. Mara klemt tegelijkertijd haar benen stevig om hem heen met als doel haar hevige verliefdheid te koesteren. Het tegendeel bewijst zich en Mara krijgt het alleen maar warmer. Zo warm dat niets haar meer weerhoudt zich bloot te geven aan de koude winterse nacht. Ze bedrijven de liefde → onder de klokslag 3 uur.

Kijk ze nou staan. Vloeiend in afwisseling van de hoog en laag, de definitie van dynamiek en esthetiek dragen. Het liefst zou ze hen allemaal voor heel even dicht tegen zich aandrukken en laten versmelten tot een massief stuk Amsterdam. Maar nee, dat is niet mogelijk. De volgende staat alweer op het programma.

De sfeer die de Amsterdammertjes met zich dragen projecteert Mara op zichzelf.

Jos is fragiel, en ongemakkelijk, aandoenlijk. Mara en Jos vertonen hun onzekerheden, de omgang is intiem. Mara pulkt met haar rechterhand wat aan Jos zijn geoxideerde puistjes. Uitknijpen doet ze niet, ze vindt ze mooi en deelt met Jos ook haar reliëf. Mara's linkerhand trekt voorzichtig wat groen schaamhaar los en laat het tussen de spleten van haar tanden gaan.

De klok slaat alweer 4 keer. De tijd raast, vliegt en de tijd geeft aan afscheid te nemen van Jos. Ze vindt het lastig maar het moet. Er zijn er nog zo veel te gaan. Nog een keer drukt ze haar voorhoofd tegen de zijne, en glimlacht klein.

Ze kruipt omhoog, loopt van hem weg en voelt gemis. De tragiek voor eventjes. Snel relativeert Mara en verheugt zich op morgen, waarin zij met allen weer herenigen zal.

Romana stond nog op het programma. Een zeker bijzonder geval. Ze is de enige die vorig jaar afstand deed van het robuuste oker rood en ...het roze omarmde. Ze voelt aan als een herboren pracht. Het is alleen de geslachtsoperatie waarop zij nog wacht.

Vele amsterdammertjes verder is het einde in zicht. De nog prille gloeiende zon laat zich zien en weerkaatsen. Het water klotst en de fietst ringt. Daar staat hij dan. Macho Pacho, voor niemand bang, voor alles resistent. De snijdende wind, het brakke water en ME-waterspuiten, hij kreeg het de loop der jaren over zich heen. Maar ja, so what. Het maakte hem trots, en sterk. Intimiderend maar intrigerend. Hoe anderen schilderijen van zich laten maken, propaganda op de billboards verspreiden of hun spierballen in de strijd gooien - uit hoop macht te kunnen uitstralen - hoeft Macho alleen maar te staan in de grond en gezien te worden. Wat een imposante prachtpaal.

De zon staat zelfverzekerd aan de horizon, de liefde is behandeld en de koffie is uitgewerkt. Finito, de dag is op. Thuislaat Mara zich neerstorten op het tapijt, het stof schrikt hiervan. En springt opzij. Mara valt in slaap.

Aan de klanken van vallende stenen, zingende motoren, ronkende generatoren, gedril en werklui geschreeuw kon Mara niet ontkomen. De galm door de straten maakte haar wakker.

Nu loopt ze naar het raam. Dat doet haar niet veel goeds. Oog in oog komt zij te staan met de bittere realiteit. God, wat had zij deze graag ontvlucht. Haar voeten worden klam, sjok loopt door het lichaam. Spieren blokkeren. Verslappen, Haar hand slaat naar haar mond. De tranen beginnen te lopen. De angst van liefde - het verlies - is nabij. De aanhanger wordt geladen.

Vastbesloten en onoverwinnelijk leken zij te zijn, maar aan het oprukkende 'Puccinibeleid' konden zij niet ontkomen. Nu zijn er gaten in de straat, verdwijnt de geladen aanhanger de hoek om, de stad uit. En vullen natuurstenen banden de gaten.

Wist je dat het Amsterdammertje zich uitstekend leent als tafel? Zaag een rond gat met een doorsnede van 12 cm., schuif hem op de Amsterdammer en je bent klaar. Alleen de tafel hoeft nog te worden gedekt. En wat betreft de plek? Dat is maar net wat je wilt. Wil je het ambtenaren verkeer blokkeren? Voor de ingang van het stadhuis staan Amsterdammertjes. Wil je in de toekomst nog wat eten voor je concert? Voor de Paradiso staan Amsterdammertjes.

Maar voordat je diner op de Amsterdammer begint, is het natuurlijk verstandig wat eten in huis te halen. Als je naar de supermarkt gaat, neem je hond dan gerust mee. De lus van zijn of haar riem kan je namelijk prima over het Amsterdammertje schuiven, waardoor je verzekerd bent dat hij er nog is als je hebt afgerekend. Heb je echter niet zoveel met tafels of honden? Haal dan je hangmat van stal. De lusjes aan het uiteinde van de hangmat blijven perfect zitten op de koppen van de Amsterdammertjes. Zit je net lekker in je hangmat en moet je opeens heel nodig? Er staat altijd in de buurt wel een Amsterdammertje klaar waar je gerust even op kan gaan zitten. Vervolgens word je eten van de dag ervoor door het Amsterdammertje weer naar boven geduwd en kan je er weer vier extra uren tegen aan.

Nu kan het natuurlijk voorkomen dat je in je hangmat aan de gracht voortdurend omver wordt gereden door taxi's en auto's. Ook dat lost zich vanzelf op. Want waar de gemeente zich niet bewust van is, is dat de Amsterdammertje het beste en kordaatste middel is voor een autoluwe stad. Niet veel die het risico willen nemen met een ingedeukte bumper thuis te komen. Tot slot: het grappige is dat Amsterdammertjes onszelf op termijn van een identiteitscrisis zullen behoeden. Want niet beters dan de Amsterdammertjes - afwisselend in hoogte, scheef, recht, witgelakt, volgeplakt - laat ons zien wat voor stad we zijn en willen blijven. Namelijk een stad waar net zoals door de Amsterdammertjes het straatbeeld wordt gevuld door diversiteit, dynamiek en speelsheid.

De Expeditie van Hoofdstedelijke Arrogantie

Amsterdam had vele jaren de wind in de rug, maar kreeg deze begin 2020 plots ook vol van voren. Amsterdam mocht dan wel de hoofdstad van Nederland zijn, dat betekende echter niet dat zij daar al te lijp over moest doen, aldus onze eigen burgemeester weliswaar... Zo stelde Femke Halsema tijdens de nieuwjaarsreceptie in haar speech dat onze 'hoofdstedelijke arrogantie' wel een tandje lager mocht. Daarmee is Halsema overigens niet de eerste die refereert aan de verhevenheid van Amsterdam. In 1997 schreef de Volkskrant al met enig cynisme over de stad die 'zoals iedereen weet, het middelpunt van de wereld' is. Daarnaast kopte het satirisch-fictieve nieuwsmedium De Speld groots dat de Amsterdammer tot wel 48 uur buiten de ring kan overleven en als kers op de taart stelde Sociaal Geograaf floor Milikowski afgelopen juni in een interview met het Parool dat de 'Amsterdamhaat' te verklaren is. AVolgens Milikowski roept de houding van 'kijk ons eens rijk en succesvol zijn' niet meer op dan slechts argwaan vanuit de - ja wat moet ik zeggen... - rest van Nederland. 'Altijd weer dat zelfde over-het-paard-getilde-lou-toffe-god-gloeierende-pest-pokke-vol-automatische-gaskamer-breje-tering-touw-tyfus-blaf-kanker-koleertige-kùt-Amsterdam!'; aldus Jules Deelder (die hadden we ook nog). Het is echter niet zo raar dat Amsterdam af en toe wat kritiek krijgt voorgeschoteld - de grootste vangen immers de meeste wind - maar dat onze eigen burgemeester ons terugfloot? Daar schrokken wij - de voltallige redactie van de Kelderkrant - wel erg van. En omdat wij Halsema vrij hoog hebben zitten, besloten we onze horizon te verbreden. We kochten pakken pasta, bonen, pakten onze bag pack en spraken af op het Centraal Station. We gingen de uithoeken van Nederland proeven.

Voor onze eerste bestemming besluiten we niet onze heil te vinden in de nog een tikkeltje vertrouwde Randstad, nee, Middelburg, dat is onze eerste bestemming. Onderweg maken we nog een kleine tussenstop in het tamelijk overzichtelijke Kortgene, bij bakker Desmedt scoren we een 'lekker suikerbroodje', bij eetcafé 't Veeruus tikken we nog een scholletje voor onderweg op de kop, om om 12 langzaam de torens van Middelburg te zien verrijzen. Eenmaal ontdaan van de 'burgerrups' lopen we de Binnenhaven over. De brug is ietwat krap, waardoor we noodgedwongen achter elkaar moeten lopen. De entree van Middelburg maakt hiermee een wat knullige indruk op ons. Maar eerlijk is eerlijk, het bordje aan de overkant met 'welkom in Middelburg' maakt onze dag helemaal goed. Niets is fijner dan goed verwelkomd worden, daar zijn we het over eens. Nu we helemaal geaard zijn in de Zeeuwse stad besluiten we ons meteen naar het Down Town district van Middelburg te haasten. Vaak wordt gesteld dat je in Amsterdam moet zijn om de nieuwste trends mee te maken ('wij dronken al cappuccino toen ze in de Provence pas net de filterkoffie achterwege hadden gelaten'), maar na te hebben gegeten bij Wooncafé Schroevers moet ik mijn mening toch een beetje bij stellen. Tussen het enigszins uitgewoonde publiek nemen we de 'sensuele ontdekkingstocht met een exclusieve collectie van verschillende chocolade smaken'. Nou, zoiets proefden we niet eerder. Juliëtte stond er al de hele reis op dat we een be-

zoekje moesten brengen aan Chapeau damesmode Middelburg. Om 2 uur stappen we dan ook de winkel binnen. We kijken elkaar aan en glimlachen. We weten genoeg. We zijn gelukkig. Chapeau damesmode Middelburg lijkt een van die echte authentieke pareltjes in Middelburg te zijn, verstopt achter een stellage van glas. De winkel is ruim opgezet, en op de kledingrekken is voor ieder wat te vinden. De dames in de kledingwinkel - waarvan een zich voordoeft als Jeanette Maaskant - zijn vriendelijk. Maar toch, als we goed kijken, missen we diepgang, de spullen zijn degelijk, maar het aandeel stoere teksten en borduurtjes valt tegen. Deze vinden we daarentegen wel bij Bomont. Daar scoren we shirts met de malse opschriften als 'Rock Chick, have fun', 'Power Girls with Rock and Roll Soul', 'Almost Famous', en '#Akward'. Juliëtte helemaal blij.

Voor zover ze er zijn, zijn wij echt te spreken over die Middelburgers: ze hebben shirts met stoere teksten, fietsen met stoere stangen en hebben culinaire chocolade verkenningen. Daarnaast zijn we in de 4 uur die we in Middelburg hebben gespendeerd, geen één onaardige Middelburger tegen het lijf gelopen. En als ware kers op de taart: in Middelburg kan je gewoon nog je auto parkeren op de Dam. Ja, we mogen het leven hier wel en besluiten nog eens terug te komen. Maar voordat we dat doen, vervolgen wij onze reis naar Urk!

Urk, vroeger afgescheiden van het vaste land, werd met de aanlegging van de Noordoostpolder rond 1930 onderdeel van het vasteland maar de eiland-mentaliteit ging er nooit meer uit. Zo heeft Urk

een eigen dialect, eigen vlag en wonen de bewoners niet in, maar óp Urk. Verder staat Urk bekend om het grote aandeel vissers, ladingen cocaïne en hoogste aandeel kerkgangers (98%). Over dat laatste gesproken: kom niet op zondag in Urk, net zoals de website van de SGP dan platligt, geldt hetzelfde voor Urk. Al kan het verschil met niet-zondagen niet al te groot zijn: struinend op de Westhavenkade – hartje centrum – is het aantal mensen (inclusief wijzelf) op één hand te tellen. En dat voor een vrijdag! Treurig. We besluiten echter er het beste van te maken: we duiken Restaurant-bistro de Zeebodem in, dat uitkijkt

op een wirwar van bootjes liggend in de haven, waar gelukkig wel iemand achter de bar is te bekennen. Terwijl de zon langzaam achter de masten verdwijnt, bestellen we een 'mixed grill van bief, varkenshaas en kip geserveerd met peperroomsaus', dat met een prijs van 19,75 euro prima afsteekt met vertrouwde Amsterdamse prijzen. En dat in Urk! Heerlijk.

Na uitgebreid te hebben gegeten, struinen we wat moedeloos en net zo ongeïnspireerd als de straatnamen van Urk (Wijk 1, Wijk 2, Wijk 3 etc..) weer die verdomde Westhavenkade af, gieten ons onderweg, bij Sportcafé Willem Barentsz, vol met Lings Blond (wat met 2,20 per flesje zeker geen Amsterdamse prijs is), en lopen vervolgens langzaam richting het Urker Vissermonument. Daar aangekomen krijg ik opeens heel erge zin om te dansen, waarop we eerst wat om het Vissersmonument heen beginnen dansen, maar - nadat Joris leest dat het er is geplaatst voor degenen die omkwamen bij het vissen - begeven we ons uiteindelijk toch maar naar onze Bed and Breakfast. Hier kijken we een oude livestream vanuit de ... waarop we naast dansen ook zingen. De ware ... kerk kwamen we niet overigens niet in. We stonden niet op de lijst.

De volgende dag zoeken we het dicht bij huis op. We gaan van Urk terug naar Amsterdam, maar... we blijven buiten de ring. IJburg! Daar zijn we dan. Jawel, het was een hele reis met bus 41, bus 141, de intercity van Lelystad naar Almere, bus 347 en ten slotte stadsbus 66, naar het pas 20 jaar oude IJburg. Daar is zoveel over geschreven, we konden het haast niet overslaan.

Aan het begin van de ontwikkeling van IJburg, 20 jaar terug, hing daar een champagne-euforisch sentiment in de lucht. Met de in der tijd toekomstige haaks op elkaar staande straten was een vergelijking met Manhattan niet te gek, en wie het had over het beloofde land? Moest gewoon kunnen. Want bovenal moest IJburg - de wijk die het water van het IJmeer doormidden spleet - hét nieuwe wonen worden. En ja, bij de Bijlmer was men ook utopisch, maar nee,

bij IJburg zat het anders. IJburg zou geen getto worden, maar een diverse wijk. Geen slaapstad, maar een levendige buitenwijk. Maar van het sentiment destijds is nog maar weinig over. Vinden wij. Als we na een bustocht van ruim 2,5 uur arriveren, staat er slechts een snijdende wind op ons te wachten, net als het stugge straatpatroon en de ruis van de A10, liggend achter de 'bh-brug'.

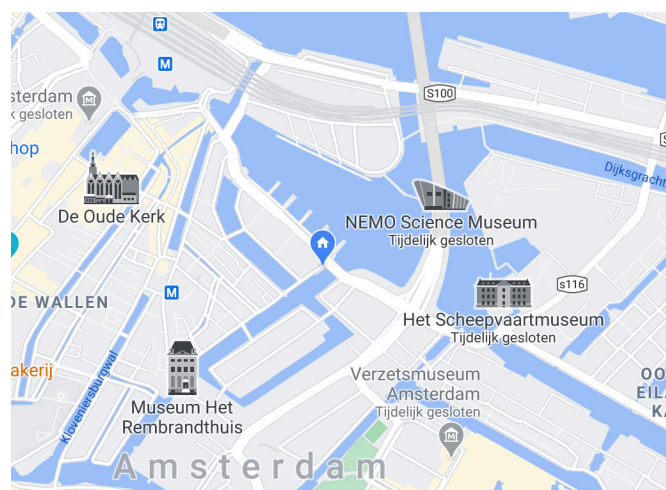
Onderweg, in de trein, las ik dat IJburg de bijnaam 'Scheiburg' heeft gekregen, naar aanleiding van het relatief hoge scheidingspercentage op IJburg. En daar kunnen wij ons alles bij voorstellen. De variërende bouw, bedrijvigheid, leven op straat en bovenal het beloofde land zijn nooit komen opdagen, waardoor de bewoners stuitten op twee keuzes. Óf wachten op een wonder ofwel de Messias. Óf een rijke man of vrouw aan de haak slaan en maken dat je van dat eiland weg komt. Dat laatste - wellicht niet onverwacht - doen wij. En niet een beetje, niet half. Nee, we doen het goed: we gaan naar Sexbierum, in Friesland. Onze verste en laatste bestemming van onze backpack tocht.

Hoewel de naam Sexbierum anders doet vermoeden, is de plaats niet heel erg opwindend. Enkele bewoners waren het hier in 2016 (misschien nu nog) mee eens en dachten dat het verminken van een bruinvis een goed compenserend tijdverdrijf zou zijn. Het resultaat was naast een dode bruinvis, een opgeschrikt dorp en daders die verplicht een half dagje op les bij SOS Dolfijn in Harderwijk moesten. Inmiddels is de rust in Sexbierum overigens wedergekeerd, en komen de Sexbierumers - alsof er niks is gebeurd - weer bij elkaar in het bruisende dorpscentrum It Waed,

waar zelfs een pinautomaat is (!), aldus een van de bewoners. Bij dorpscentrum It Waed komen wijzelf echter niet binnen. We stonden wederom niet op de lijst. Maar, dat laat de pret niet drukken. In plaats daarvan trakteren we onszelf op een Fries Brood en een cola bij Bakkerij Offenga en gaan we zitten op een gladde natuurstenenbank (die zo glad is dat je er steeds van afglijdt) aan de Tsjerk Hiddessjritte. We drinken, we eten, en begroeten de vriendelijke voorbijgangers, die naar ons zwaaien alsof we net nog naast ze zaten in dorpscentrum It Waed. Sexbierum moet ons denken aan onze eerste bestemming Middelburg. Op beide plekken voelen we ons op ons gemak, rijden bewoners op stoere fietsen met dikke stangen, en zijn t-shirts voorzien van stoere teksten, al blijven de Middelburgse teksten wel het stoerst.

Het is 4 uur, de zon staat laag, en onze 'expeditie' zit er bijna op. Om deze passend af te sluiten, nemen we nog een kijkje op de Hoarnestreek dat uitkijkt op de dijk, om tenslotte de bus 71, 350, 135 en de intercity van Hoorn terug naar Amsterdam Centraal te nemen.

Het was een geweldige expeditie, we hebben Nederland van Zuid tot midden tot Oost tot Noord beproefd. We hebben onze grenzen verlegd, onze horizon verbreed. We hebben ons niet verscholen achter de ring, maar opgesteld voor alles wat anders is. Maar na het gekraak van de wissels waar te nemen, Squashcity, het IJ en de Kamer van Koophandel te zien opduiken en uiteindelijk hét Centraal Station te betreden, is het de blijdschap die overstemt. We zijn terug in Amsterdam! De champagnefles gaat open, Google Street view wordt bedankt. We sluiten de laptop. Dankjewel! Tis net alsof we er echt zijn geweest.

Broodje film

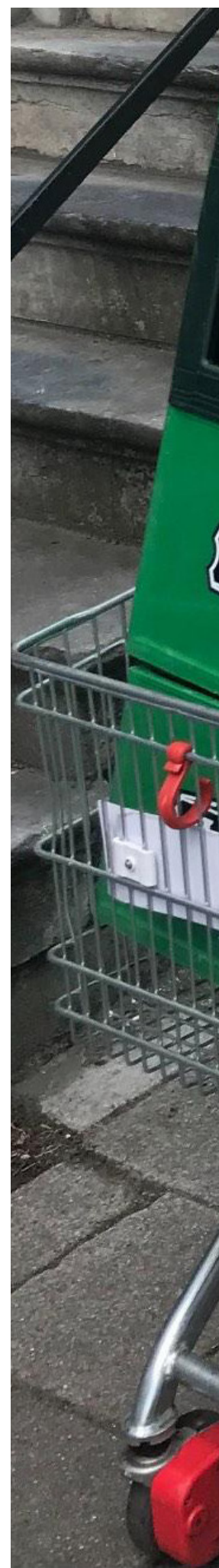
Toen ik mijn koelkast opende wist ik het zeker. Het was een hopeleze dag. De straat was uitgestorven en in de koelkast lag alleen een kiwi, surimistick en wat crème fraîche. Het was nietenderend, ik werd er niet vrolijk van, al waren het de verlaten glazen platen die mij depressief maakte, maar ik moest het er mee doen. Dus koos ik eieren voor mijn geld en maakte een broodje kiwi, crème fraîche met een snippertje surimi. Je komt altijd sterker uit crises. Het brengt je nieuwe inzichten. Maar na mijn broodje wist ik eigenlijk niet heel goed wat ik ervan vond. Het was intrigerend, dat zeker. Kiwi en surimi door een deur, had er überhaupt niet eens over nagedacht, maar of ik door het broodje de hopeloosheid had overtroffen? Daar ik moest zeker nog een nachtje over slapen. Het deed mij denken aan de films Videodrome en Her, die ik van de week op het filmfestival Montevideo zag. Beide films waren vies, maar ook een beetje lekker, treurig maar ook mooi, opwindend en angstaanjagend tegelijkertijd, kut maar ook peren, en kei maar ook goed. Wat ik van de films vond? Daar moest ik zeker nog een nachtje over slapen.

Laten we eens beginnen bij Her, waarin Joaquin Phoenix het hoofdpersonage Theodore speelt die een relatie aangaat met het AI-personage Samantha. Echter, wat de film bijzonder maakt is dat de AI zich beperkt tot slechts een stem die via een oortje te horen is. Het is een bevreemdend concept. Bevordert het gesprek tussen de tastbare Theodore en de noodgedwongen tot de verbeelding sprekende Samantha de intimiteit of illustreert het juist de leegte, de eenzaamheid van technologie? Ik weet het niet hoor. Deze prangende paradox komt voor mij tot een hoogtepunt bij de seksscene tussen Samantha en Theodore. Beide beschrijven hoe ze elkaar voelen en waar ze elkaar voelen. Het is de sub tekst die gesproken wordt en het tastbare dat wederom tot de verbeelding spreekt. Deze scene is romantisch, maar tegelijkertijd ook moeizaam te onderscheiden van de trieste telefoon seks aan het begin van de film. Lastig.

In Videodrome wordt het de kijker overigens niet makkelijker gemaakt...

Daarin zien we het verhaal rondom Max Renn die directeur is van de televisiezender CIVIC-TV en in zijn zoektocht naar erotisch en masochistisch beeldmateriaal stuit op een programma genaamd Videodrome. Dit programma is qua opzet tamelijk sober. In een urenlange opname zie je iemand gemarteld en vermoord worden. That's it. Toch wilt Max het programma persé uitzenden. Juist de soberheid fascineert hem. Hij vraagt zijn leverancier alles in staat te stellen de makers achter het programma te achterhalen. Wat volgt is niet zozeer een zoektocht naar de beelden, maar een Max die langzamerhand gek wordt. De trip begint onschuldig, met een beetje hoofdpijn en een ademende televisie. We kennen het. Maar in de loop van de film nemen de hallucinaties een dusdanig prominente rol in, dat het onderscheid tussen de werkelijkheid en illusie niet meer te maken is. Neem bijvoorbeeld het moment dat Max zijn hallucinaties door een speciale bril worden opgenomen. Vertoont vanaf dit moment de rest van de film deze opname, zien we nieuwe hallucinaties, zijn de opengespleten buik en het hoofd dat uit de tv komt wel hallucinaties, zijn ze niet onderdeel van de vulgaire werkelijkheid of is het niet Max die hallucineert, maar jijzelf als kijker? Wie zal het zeggen. Ik houd het bij vragen.

Aan het einde van het festival werd mij gevraagd zowel Her als Videodrome een cijfer te geven. Maar wist ik veel. Deze films lieten geen tranen achter of glimlachende gezichten. Geen boze blikken en al helemaal geen knikkende nekken. De films waren niet te vangen in een emotie, thematiek of houding. Ja, nee, en misschien, ja misschien is dat het wel! Misschien vinden deze films elkaar juist in het feit dat ze niet te vangen, niet te herleiden en niet te begrijpen zijn. Maar waarom zouden ze ook? Waarom moet er altijd een duidelijk antwoord zijn, mag je na afloop niet gewoon een beetje lachen en een beetje huilen - noem het glazige ogen. Waarom moeten films begrepen worden en mogen paradoxen je niet met verwarring achterlaten? Over mijn broodje kiwi-surimi-crème-fraîche moest ik een nachtje slapen. Na Her en Videodrome zal ik hetzelfde doen. Intrigerend is nou eenmaal niet meteen te vangen.

Commentaar?

Wil jij ons terecht wijzen, afkraken, de liefde verklaren, mee uit eten vragen, vragen om lenzenvloeistof, iets in deze richting of in een hele andere richting? Mail ons met al je prangende vragen en scherpe woorden! Wij zijn immers dol op mailen en zullen dan ook zonder twijfel terug mailen als jij ons mailt.

Email adres

Kelderkrant.Amsterdam@gmail.com

90

Elbow van der Grinten
Wurde Teken
Jans Teken
Einde Teken

